

Školský náučný chodník Prírodné spoločensvá Oravíc

Kraj:	Žilinský
Okres:	Tvrdošín
Geomorfologická jednotka:	Podtatranská brázda
Geologická jednotka:	vnútrokarpatský paleogén
Chránené územia:	Tatranský národný park
Prístup:	bus Tvrdošín, Oravice, Meanderpark a pešo k juhu po ceste a modrej turistickej značke 1,8 km
Východisko:	Tvrdošín, miestna časť Oravice, horáreň Peciská
Trasa:	Tvrdošín, miestna časť Oravice, horáreň Peciská - proti toku Bobroveckého potoka - turistické rázcestie Pod Suchou dolinou (M x Ž)
Dĺžka, prevýšenie:	1,5 km, prevýšenie 35 m
Čas prechodu:	0,5 h
Počet zastávok:	3
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, ochranárske

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Trasa je v celej dĺžke súběžná s modrou turistickou značkou a s

časťou trasy náučného chodníka Juráňova dolina.

Rok otvorenia: 2020

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je; informačné panely > .PDF

Kontakt: Múzeum Oravskej dediny, Brestová 850, 027 32 Zuberec, tel. 043 / 5395 149

Poznámky: (1) Trasa je bezbariérová. (2) Prístup do východiska je súbežný so záverom náučného chodníka Juráňova dolina a s časťou trasy B náučného chodníka A. Kocyana v Oraviciach.

Upozornenie: Rozsah trasy náučného chodníka a poloha jeho informačných panelov vyznačené v pláne na paneloch nezodpovedajú realite – panely sú v teréne koncentrované len v strednej časti v pláne zobrazenej trasy.

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie. Informačné panely obsahujú úlohy pre žiakov.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Oravice. Osada Tvrdošína v mierne rozšírenej časti úzkej Podtatranskej brázdy na rozhraní Západných Tatier a Skorušinských vrchov v oblasti ústia Bobroveckého potoka do Oravice južne od obce Vitanová. Kotlinka sa vyvinula v mieste tektonickej križovatky a litologického kontaktu flyšového pásma a mezozoického obalu Tatier. V roku 1643 tu vznikla osada Bystrá, ktorá však pre neúrodnosť pôdy a drsné podmienky už v roku 1659 zanikla. Jej názov bol odvodený od vtedajšieho mena riečky Oravice. V území, oravským zemepánom prenajatom Tvrdošínčanom, sa ďalej páslo, rúbalo drevo, kosili lúky, ťažila sa nekvalitná železná ruda (v oblasti Bobrovca, Osobitej, v Juráňovej doline, vo Farkaške) či vápenec (v Bobroveckej doline), v roku 1820 tu postavili kaplnku. Oddávna tu boli známe tri pramene so zvýšenou teplotou vody (15,0 až 18,3 °C) a s celkovou výdatnosťou asi 20 l/s, vyvierajúce na kontakte triasových dolomitov krížňanského príkrovu a ílovcoch vnútrokarpatského paleogénu. V snahe nájsť teplejšiu vodu bol v roku 1979 vyhlbený 600 m hydrogeologický vrt. Navráta sa ním voda s teplotou 28,5 °C, avšak pre jej lokalizáciu na území TANAPu ju nebolo možné využívať. Neskôr pre miestnu správu cestovného ruchu bol navrhovaný na inom mieste nový, hlbší vrt (1 601 m), ktorý sa stal zdrojom termálnej minerálnej vody s teplotou 56 °C, používanej od roku 1995 pre termálne kúpalisko (po ochladení inou vodou na 28 – 38 °C) a na vykurovanie areálu. Voda má parametre liečivej vody s obsahom mangánu, vápnika, horčíka, lítia, železa, síranov a hydrogénuhličitanov s priaznivými účinkami najmä na choroby pohybového ústrojenstva, močových ciest a obličiek. V roku 1931 postavená súkromná chata so šiestimi nevelkými bytmi – vila Mária –, chata Klubu ČST ako aj ďalšie súkromné chaty boli v decembri 1944 vypálené nemeckým vojskom. Dnes sú Oravice najmä letným turistickým východiskom, ako aj rekreačným strediskom s termálnym kúpaliskom, turistickou chatou, súkromnými chatami a lyžiarskym areálom s celoročnými možnosťami ubytovania.

Rašelinisko Peciská > heslo v Náučný chodník A. Kocyana v Oraviciach

Národná prírodná rezervácia Juráňova dolina > heslo v Náučný chodník Juráňova dolina

Podtatranská brázda. Pretiahla dvojdielna depresia pozdĺž severného úpätia Chočských vrchov a Tatier od severu lemovaná Skorušinskými vrchmi a Spišskou Magurou. Ide o zníženu vyerodovanú v

relatívne menej odolnom prostredí flyša vnútrokarpatského paleogénu s prevahou ílovcov či jemných pieskoviec nad pieskovicami a mierne zvlneným hladko modelovaným reliéfom s nadmorskými výškami v rozpätí zhruba 720 - 1 000 m. V jej západnej časti leží Malatiná, Veľké Borové, Huty, Zuberec, Habovka a Oravice a vo východnej Tatranská Javorina a Ždiar. Nadväzujúce územie medzi týmito dvoma časťami našej brázd v Poľsku predstavuje ich geomorfologická jednotka Podhale (tento názov označuje zároveň kultúrny región a pochádza z poľ. *hala* - horský pasienok, hoľa).

Tatranský národný park (TANAP). Najstarší a najrozľahlejší národný park na Slovensku, vyhlásený v roku 1948, na poľskej strane Tatier o šesť rokov neskôr. Dnes zahŕňa územie **Západných Tatier**, **Vysokých Tatier** ako aj **Belianskych Tatier**. Tieto pohoria majú vysokohorský (alpský) charakter, v časti Vysoké Tatry 30 štítov a veží presahuje výšku 2 500 m n. m., je medzi nimi aj najvyšší vrch Tatier, Slovenska a Karpát, Gerlachovský štít (2 655 m n. m.). Ich reliéf formovali horské ľadovce, ktorých pozostatkom je množstvo jazier - plies. Oficiálnym symbolom TANAPu je endemit kamzík vrchovský tatranský. Typickými sú aj plesnivec alpínsky, kosodrevina či orol skalný a svišť. Mimoriadnou udalosťou na území TANAPu bola vetrová kalamita, ktorá 19. novembra 2004 postihla južné svahy Vysokých Tatier, najmä však Tatranského podhoria a priľahlej časti Podtatranskej kotliny medzi Podbanským a Tatranskou Kotlinou (30 km) a nadhlo zmenila charakter postihnutého územia. Atraktivita prírodných krás udržuje trvale vysokú návštevnosť parku. Na jeho území je okolo 600 km turistických chodníkov a 16 značených cyklistických chodníkov. Správa TANAPu sídli vo Svite, pracovisko má aj v Liptovskom Mikuláši. TANAP včítane jeho ochranného pásma prekrýva bilaterálna Biosférická rezervácia Tatry, do svetovej siete UNESCO zapísaná v roku 1993, viaceré územia európskeho významu (napr. Tatry, Poš, Machy) a chránené vtáčie územie Tatry (obe posledné kategórie sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Názvy informačných panelov

1. Úvodný informačný panel
2. Lesný ekosystém
3. Lúčny ekosystém
4. Vodný ekosystém
5. Ekosystém vápenitých pôd a tiesňav
6. Fenologický kalendár rastlín a živočíchov

Panely v teréne stoja po dvojiciach na troch zastávkach.

